

KOMENTÁŘ

18. 1. 2024

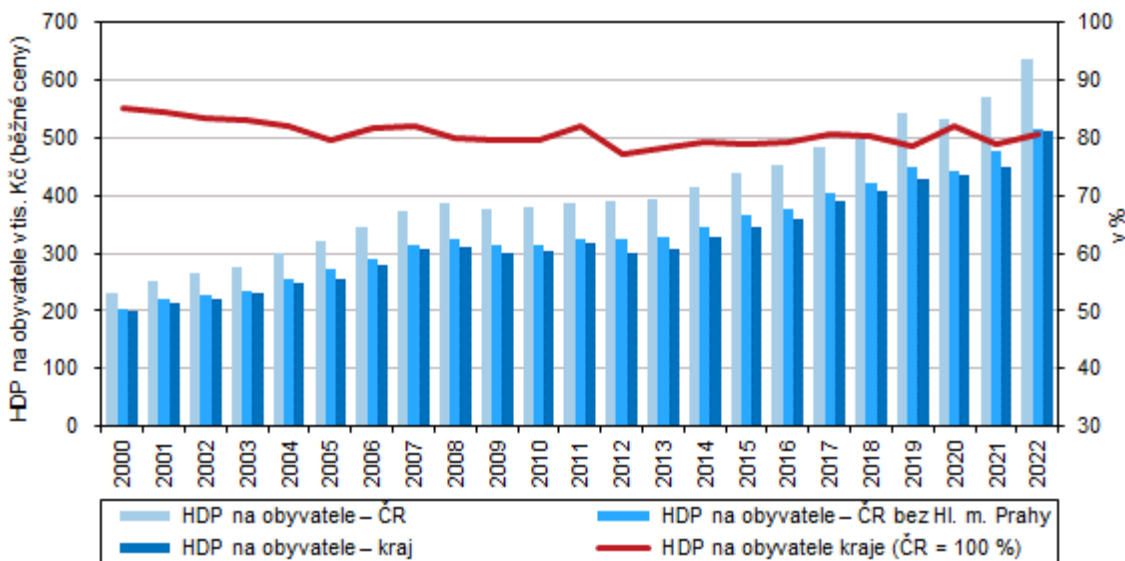
HDP, regionální účty v Pardubickém kraji v roce 2022

Rok 2022 přinesl další oživení ekonomiky spojené s růstem HDP téměř ve všech krajích; v Pardubickém kraji přitom meziročně vzrostl (ve srovnatelných cenách) o 5,3 % (šlo o druhý nejvyšší nárůst mezi kraji). Hodnotou 513,2 tis. Kč HDP na obyvatele Pardubický kraj v roce 2022 obsadil sedmou příčku mezi kraji (nejlepší umístění od roku 2005). Míra investic v kraji v roce 2022 klesla na 25,9 %.

Objem **hrubého domácího produktu (HDP)** v roce 2022 v kraji činil 268,3 mld. Kč, což představuje 4,0 % republikové hodnoty, tj. o 0,1 procentního bodu více než v předchozím roce. Dlouhodobě se podíl HDP kraje na celostátním úhrnu (přes meziroční výkyvy) zvolna snižoval – v období vzniku kraje v roce 2000 činil 4,2 % (v roce 1995 byl přitom ještě 4,4 %), po roce 2005 nepřesáhl hodnotu 4,1 %.

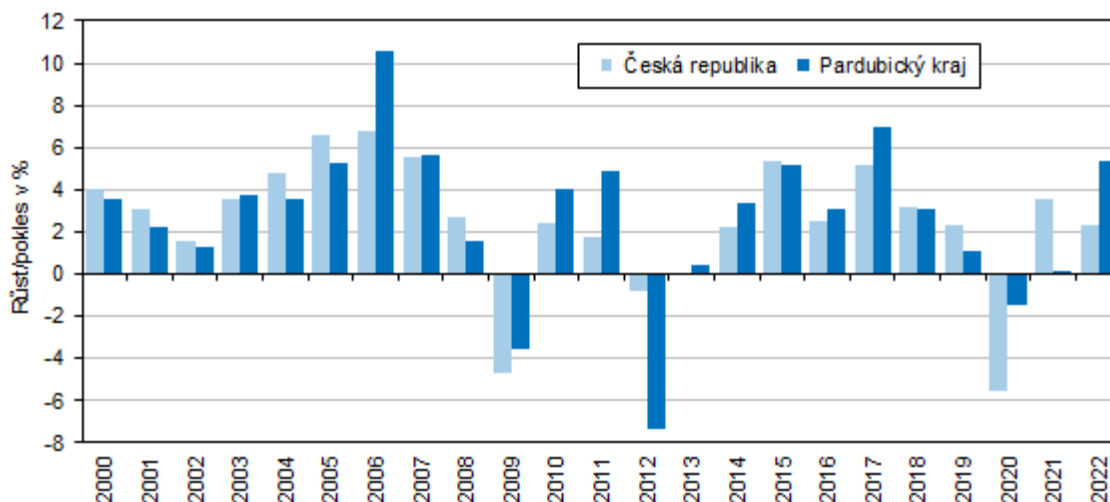
Hodnotou 513,2 tis. Kč **HDP na obyvatele** kraj v roce 2022 obsadil sedmou nejvyšší pozici v mezikrajském srovnání, což bylo jeho nejvyšší umístění v období od roku 2005. Zaostávání kraje za republikovou hodnotou HDP na obyvatele se dlouhodobě prohlubovalo do roku 2012 (na 77,3 % průměru ČR), následovalo období s tendencí mírného zlepšení završené zřetelnými meziročními výkyvy po roce 2018. HDP na obyvatele v kraji v roce 2022 představoval 80,8 % republikové hodnoty (o 1,9 p. b. více než v roce předchozím), což byla druhá nejvyšší hodnota za posledních deset let. Podíl 99,5 % krajského HDP na obyvatele ve vztahu k republikovému průměru bez Hl. města Prahy byl v roce 2022 dlouhodobě nejvyšší.

Hrubý domácí produkt na obyvatele v ČR a Pardubickém kraji

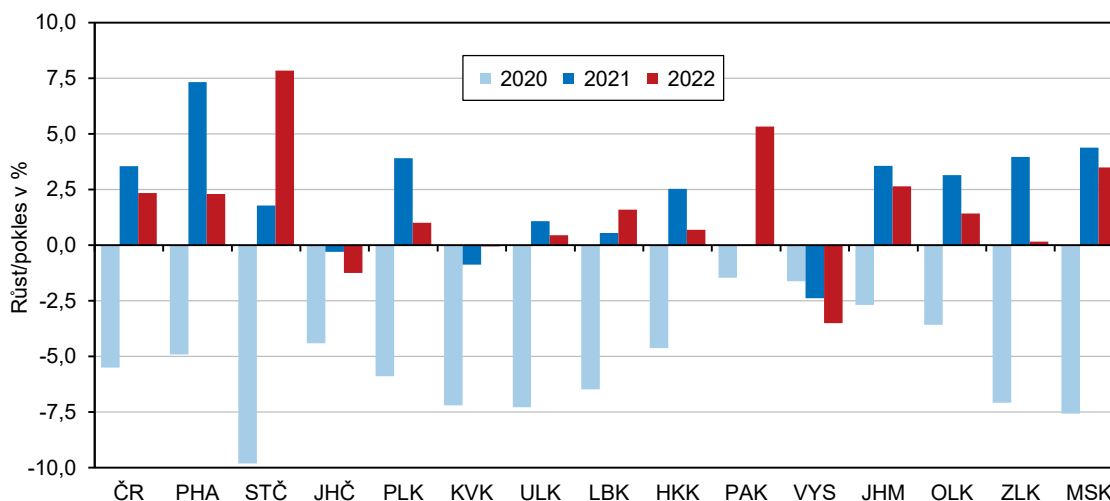
KOMENTÁŘ

Meziroční růst/pokles HDP ve srovnatelných cenách v ČR a Pardubickém kraji

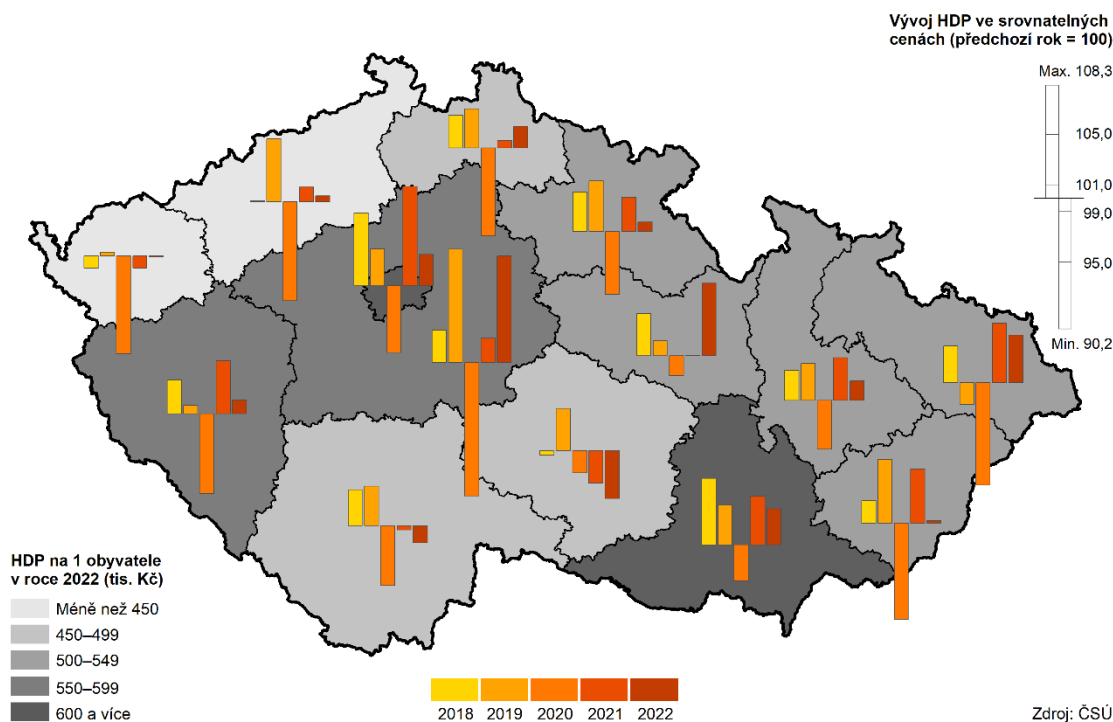
Meziroční růst HDP ve srovnatelných cenách po roce 2000 v kraji dosáhl maximální hodnoty v roce 2006, následovalo zpomalování růstu vlivem nastupující ekonomické recese, které přešlo v roce 2009 na krajské i celorepublikové úrovni v meziroční pokles. Výrazné meziroční snížení HDP v kraji bylo též zaznamenáno v roce 2012. V letech 2014 až 2019 sledujeme oživení ekonomiky, tempo růstu se však postupně zpomalovalo. Rok 2020 silně ovlivněný pandemií covid-19 přinesl meziroční snížení HDP ve srovnatelných cenách ve všech krajích, největší měrou pak ve Středočeském, Moravskoslezském a Ústeckém. V Pardubickém kraji byl přitom v roce 2020 zaznamenán nejnižší pokles HDP (o 1,5 %) mezi krají. Rok 2021 přinesl oživení ekonomiky spojené s meziročním růstem HDP ve všech krajích s výjimkou Kraje Vysočina, Karlovarského a Jihočeského. Růst v Pardubickém kraji oproti roku 2020 patřil mezi krají k nejnižším (0,02 %). Naopak navýšení HDP v roce 2022 oproti roku předchozímu o 5,3 % bylo v kraji 2. nejvyšší v mezikrajském srovnání za Středočeským krajem (pokles nastal v Kraji Vysočina, Jihočeském a Karlovarském kraji).

Meziroční růst/pokles HDP ve srovnatelných cenách v ČR a krajích

KOMENTÁŘ

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2018 až 2022

HDP na obyvatele v PPS (Standardu kupní síly) byl v porovnání s EU (27 států) v dlouhodobém pohledu v kraji nejnižší v roce 2000, kdy dosahoval 62,5 % průměru EU. Poté se vyznačoval rostoucím trendem (v roce 2020 hodnotou 76,5 % dosáhl maxima za posledních 25 let), v roce 2021 pak došlo k poklesu na 72,4 %. Rok 2022 se naopak v kraji vyznačoval nárůstem na 73,1 %; v mezikrajském srovnání šlo o sedmou nejvyšší hodnotu. Průměr EU převyšuje z jednotlivých krajů dlouhodobě pouze Hlavní město Praha (v roce 2022 o 107,0 %).

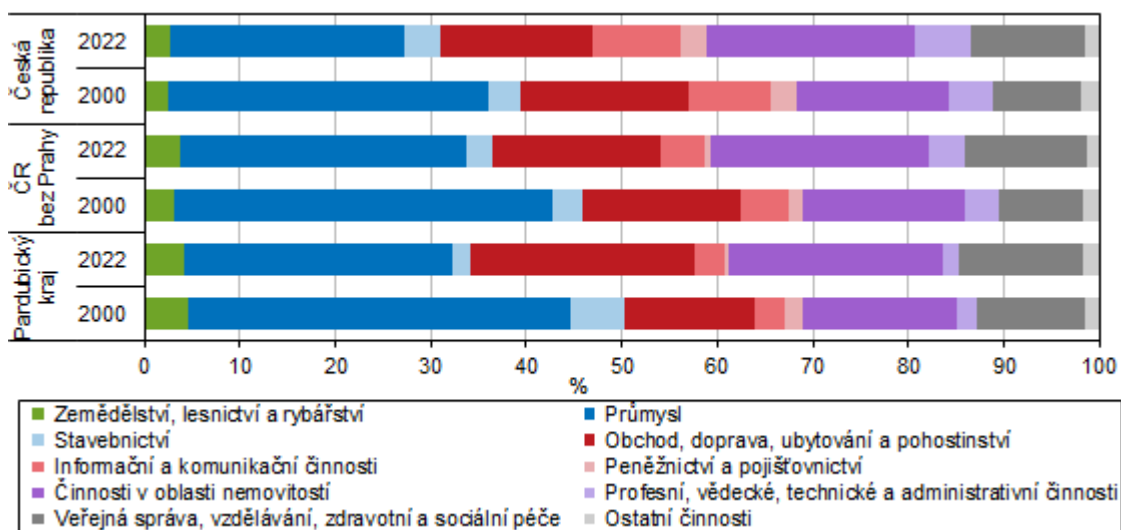
Na tvorbě HDP se rozhodující měrou dlouhodobě podílí sekundární (průmysl a stavebnictví) a terciární sektor (tržní a netržní služby). Zastoupení **primárního sektoru** (zemědělství, lesnictví, rybníctví) na **hrubé přidané hodnotě** (HPH), představující rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví daného regionu, dlouhodobě vykazuje klesající tendenci. V mezikrajském srovnání však patří podíl primárního sektoru na HPH v kraji nadále k nejvyšším – v roce 2022 mu s 3,4 % patřila třetí nejvyšší příčka za Krajem Vysočinou a Jihočeským krajem. Podíl **sekundárního sektoru** na HPH v kraji se v roce 2022 hodnotou 42,5 % řadil na čtvrté místo mezikrajského srovnání. Zastoupení **terciární sféry** na HPH se v kraji po šesti letech růstu v roce 2022 snížilo o 0,5 procentního bodu na 54,2 %, což je druhý nejnižší podíl mezi kraji.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK = ukazatel charakterizující investiční aktivitu v regionu) dosáhla v roce 2022 v kraji hodnoty 69,4 mld. Kč v běžných cenách (o 7,8 mld. více než v roce předchozím). Na celorepublikové THFK se kraj podílel 3,8 %, což představuje 9. nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání. Z odvětvového pohledu bylo v roce 2022 v kraji nejvíce investováno

KOMENTÁŘ

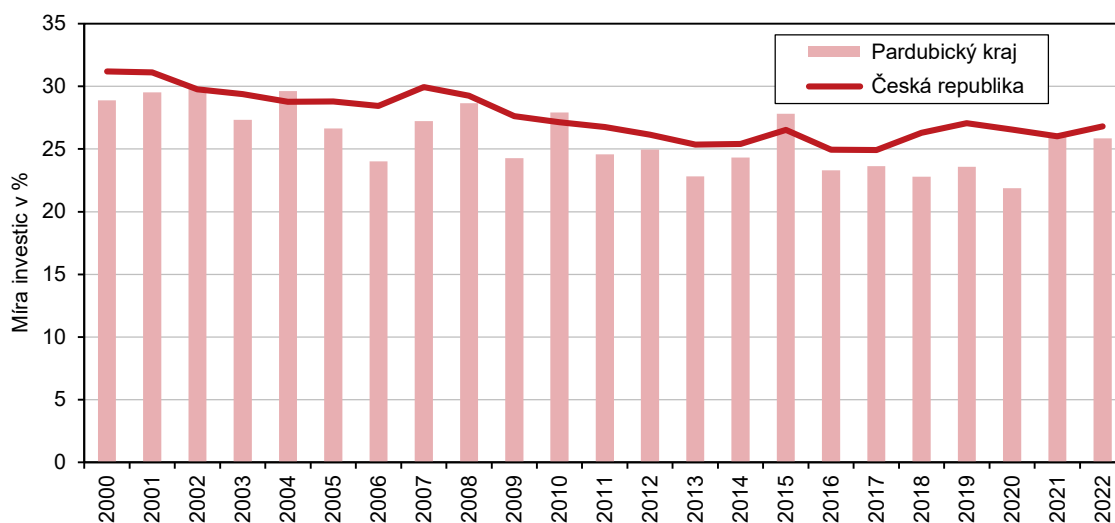
do průmyslu (28,0 % objemu THFK), obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství (23,4 %) a činností v oblasti nemovitostí (22,4 %). Ve srovnání s republikovou strukturou THFK zjišťujeme v kraji v roce 2022 nadprůměrné zastoupení zejména sekce obchod, doprava, ubytování a pohostinství (o 7,4 procentního bodu, po abstrahování od Hl. města Prahy o 5,8 p. b.).

Tvorba hrubého fixního kapitálu podle odvětví CZ-NACE v ČR a Pardubickém kraji

THFK po přepočtu **na obyvatele** činil v roce 2022 v kraji 132,7 tis. Kč a jednalo se o šestou nejvyšší hodnotu mezi kraji (s maximem v Praze a Středočeském kraji a nejnižší hodnotou v kraji Královéhradeckém a Libereckém).

Míra investic^{*)} v ČR a Pardubickém kraji

^{*)} podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

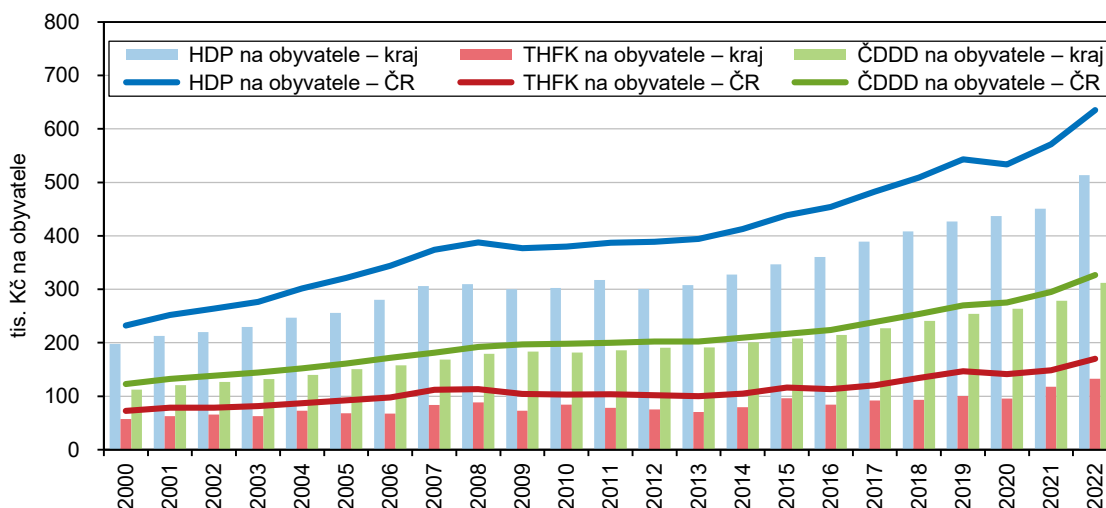
KOMENTÁŘ

Míra investic (podíl THFK na HDP) se v kraji s výjimkou let 2002, 2004, 2010, 2015 a 2021 nacházela pod průměrem ČR a měla v dlouhodobém pohledu spíše klesající tendenci. V roce 2022 se míra investic v kraji meziročně snížila o 0,2 procentního bodu na 25,9 % (k poklesu došlo též v krajích Ústeckém, Praze a Libereckém). Za posledních sedm let šlo však o druhou nejvyšší hodnotu.

K regionálnímu HDP lze přistupovat jak z pohledu jeho tvorby, kde hlavní složkou je hrubá přidaná hodnota jednotlivých odvětví, tak z hlediska přerozdělení, kde podstatnou část tvoří příjmy domácností. **Čistý disponibilní důchod domácností** (ČDDD) využívaný k hodnocení úrovně materiálního bohatství domácností bydlících v daném regionu se vyznačuje dlouhodobě rostoucí tendencí, s výjimkou let 2009 až 2013, kdy vlivem ekonomického útlumu růst výrazně zpomalil, resp. přešel v roce 2010 v kraji v meziroční snížení. Poté nastává oživení a ČDDD v kraji se začal zvyšovat. V roce 2022 meziročně vzrostl o 11,9 % při republikovém navýšení o 10,6 %. ČDDD kraje se na republikovém objemu dlouhodobě podílí v průměru 4,6 % (4,7 % v roce 2022) a jedná se nejčastěji o třetí nejnižší podíl v mezikrajském srovnání.

V hodnotě **ČDDD na obyvatele** se kraj od roku 2012 střídavě řadil na šestou a sedmou pozici mezi kraji. V roce 2022 mu s 311,9 tis. Kč patřila, stejně jako v roce předchozím, osmá příčka (do roku 2003 obsazoval nejčastěji 12. pořadí). Za celorepublikovým ČDDD na obyvatele (výrazně ovlivněným vysokými hodnotami za Hlavní město Prahu) důchod v kraji dlouhodobě zaostává – v roce 2022 o 4,6 % (nejméně v roce 2014 – o 3,9 %), počátkem tisíciletí pak o více než 8 %. Hodnotě ČDDD na obyvatele v ČR bez Prahy se krajský důchod postupně přibližoval, když v letech 2014 až 2017 jej (v řádech stokorun) dokonce převýšil, další převýšení (o 732 Kč) pak nastalo v roce 2022.

HDP, THFK a ČDDD¹⁾ na obyvatele v ČR a Pardubickém kraji

¹⁾ HDP - hrubý domácí produkt, THFK - tvorba hrubého fixního kapitálu, ČDDD - čistý disponibilní důchod domácností

Souhrnný pohled na vývoj vybraných makroekonomických ukazatelů po přepočtu na obyvatele (v běžných cenách bez zohlednění cenových vlivů) nabízí předchozí graf. Je patrné, že zaostávání kraje za průměrem ČR je oproti ostatním srovnávaným ukazatelům nejméně výrazné u ČDDD na obyvatele.

KOMENTÁŘ
Makroekonomické ukazatele v Pardubickém kraji v letech 2000 až 2022

	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Hrubý domácí produkt (HDP)									
v mil. Kč	100 709	129 439	156 224	179 020	212 029	222 531	228 728	235 939	268 290
v mil. EUR	2 829	4 346	6 179	6 563	8 267	8 669	8 649	9 202	10 921
v mil. PPS ¹⁾	5 837	7 278	8 647	9 947	11 621	11 962	12 025	12 389	13 538
vývoj ve srovnatelných cenách, předchozí rok = 100	103,5	105,2	104,1	105,2	103,1	101,1	98,5	100,0	105,3
podíl kraje na HDP České republiky (%)	4,22	3,94	3,91	3,87	3,92	3,84	4,01	3,86	3,95
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele									
v Kč	198 035	256 034	302 305	346 772	408 435	427 003	437 046	450 941	513 222
v EUR	5 563	8 597	11 956	12 712	15 925	16 634	16 527	17 587	20 892
v PPS ¹⁾	11 477	14 397	16 733	19 268	22 386	22 952	22 977	23 679	25 898
průměr ČR = 100	85,3	79,8	79,6	79,0	80,2	78,7	81,9	79,0	80,8
průměr EU 27 ²⁾ v PPS ¹⁾ = 100	62,5	65,4	67,2	70,1	73,9	73,3	76,5	72,4	73,1
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného v Kč									
v Kč	439 305	546 029	663 090	710 487	842 274	875 527	895 410	932 613	1 060 565
průměr ČR = 100	89,5	81,8	84,0	79,6	84,3	82,1	83,7	81,8	85,0
Hrubá přidaná hodnota (HPH)									
v mil. Kč	91 741	117 067	141 382	161 208	191 078	201 067	208 177	214 392	243 316
v tom podíl odvětví (%):									
zemědělství, lesnictví a rybářství	5,4	4,5	2,7	4,0	3,4	3,5	3,3	3,1	3,4
průmysl	35,9	35,3	38,0	39,8	38,0	36,8	36,7	35,5	35,7
stavebnictví	6,7	7,3	7,6	6,5	6,2	6,5	6,6	6,8	6,7
služby	52,0	52,8	51,7	49,7	52,4	53,3	53,4	54,6	54,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)									
v mil. Kč	29 095	34 486	43 600	49 781	48 354	52 465	50 062	61 577	69 386
v mil. EUR	817	1 158	1 724	1 825	1 885	2 044	1 893	2 402	2 824
podíl kraje na THFK České republiky (%)	3,9	3,6	4,0	4,1	3,4	3,3	3,3	3,9	3,8
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele									
v Kč	57 213	68 214	84 370	96 429	93 145	100 672	95 657	117 690	132 731
průměr ČR = 100	79,0	73,8	81,9	82,8	69,6	68,5	67,5	79,2	78,0
Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)									
v mil. Kč	57 230	76 271	93 797	107 263	125 069	132 284	138 028	145 741	163 038
podíl kraje na ČDDD České republiky (%)	4,53	4,63	4,50	4,70	4,64	4,60	4,69	4,62	4,67
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele									
v Kč	112 537	150 866	181 504	207 775	240 923	253 833	263 739	278 549	311 882
průměr ČR = 100	91,5	93,7	91,5	95,9	94,9	94,1	95,9	94,4	95,4

¹⁾ PPS – standard kupní síly

²⁾ EU27 – 27 členských států EU

Oddělení informačních služeb – Krajská správa ČSÚ v Pardubicích

Informace o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další najdete na stránkách

 Českého statistického úřadu: www.pardubice.czso.cz | tel.: 466 743 480, e-mail: infoservispa@czso.cz

KOMENTÁŘ

Metodické poznámky:

Regionální účty, nejvýznamnější zdroj regionálních makroekonomických ukazatelů, jsou regionální obdobou národních účtů. Vycházejí z ročních národních účtů sestavených pro Českou republiku, metodicky odpovídají Evropskému systému účtů (**ESA 2010**) a důsledně dodržují pravidla a doporučení platná pro členské země Evropské unie, tzn., že jsou s nimi srovnatelné – harmonizované.

V souladu s metodikou ESA 2010 jsou ukazatele zjišťovány **pracovištní metodou**, to znamená, že ukazatele za podniky jsou alokovány do regionů podle skutečného místa působení jednotky. Hrubá přidaná hodnota za multiregionální organizace je alokována na základě objemu mzdových prostředků vyplacených zaměstnancům v jednotlivých krajích. Ukazatele účtů domácností se vztahují k místu **bydliště domácností**.

Hrubý domácí produkt (HDP) je klíčovým ukazatelem vývoje ekonomiky. Představuje souhrn přidaných hodnot jednotlivých institucionálních sektorů nebo jednotlivých odvětví v činnostech považovaných dle ESA za produktivní (tj. včetně služeb tržní i netržní povahy) a čistých daní na produkty (je tedy vyjádřen v kupních cenách). Z hlediska užití je HDP roven souhrnu konečné spotřeby (domácností, vlády a neziskových organizací sloužících domácnostem), tvorby hrubého kapitálu (fixního kapitálu a salda zásob a čistého pořízení cenností) a salda zahraničního obchodu.

Hrubá přidaná hodnota (HPH) představuje souhrn přidaných hodnot jednotlivých odvětví (tj. HDP bez čistých daní na produkty, jež nelze rozdělit mezi jednotlivá odvětví). Odvětvová struktura je uspořádána podle klasifikace CZ-NACE, která je obsahově shodná s evropskou klasifikací NACE Rev. 2.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) obsahuje hodnotu pořízení hmotného i nehmotného investičního majetku (koupeného, bezúplatně převzatého nebo vyrobeného ve vlastní režii), sníženou o hodnotu jeho prodeje a hodnotu majetku předaného bezúplatně. Patří sem i pořízení formou finančního leasingu. Cílem pořízení je vždy využívat tento investiční majetek při produktivní činnosti, včetně bydlení v obydlí jeho vlastníka. Fixním kapitálem jsou pouze aktiva používaná ve výrobě po dobu delší než jeden rok. Patří sem rovněž např. předměty pro vojenské účely, výdaje na výzkum a vývoj apod.

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) představuje částku, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, na úspory ve formě finančních aktiv a na akumulaci hmotných a nehmotných aktiv. Disponibilní důchod je výsledkem tvorby a rozdělení důchodů a je bilanční položkou účtu druhotného rozdělení důchodů.

Pro potřeby mezinárodního srovnání jsou vybrané **ukazatele přepočteny** do měnové jednotky euro a do standardu kupní síly PPS (Purchasing Power Standard), a to dle koeficientů vydávaných Evropským statistickým úřadem (Eurostat).

Regionální makroekonomické ukazatele jsou revidovány v souladu s revizemi ročních národních účtů. Data regionálních účtů za rok 2022 vč. revize dat roku 2021 ČSÚ zveřejnil 5. 1. 2024.

Dne 24. 1. 2024 byly v tomto komentáři revidovány údaje týkající se THFK.

Více informací naleznete:

- [Hlavní ukazatele v regionálním členění](#)
- [Ukazatele za regionální celky](#) (regiony soudržnosti a kraje)
- [Vybrané ukazatele v odvětvovém členění](#)

Kontakt:

Ing. Hedvika Fialová
Oddělení informačních služeb KS ČSÚ v Pardubicích
Tel.: 466 743 418
E-mail: hedvika.fialova@czso.cz

Oddělení informačních služeb – Krajská správa ČSÚ v Pardubicích

Informace o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další najdete na stránkách

Českého statistického úřadu: www.pardubice.czso.cz | tel.: 466 743 480, e-mail: infoservispa@czso.cz